

پیش‌بینی کیفیت روابط زناشویی و سازگاری زناشویی بر اساس طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و تاب‌آوری در زنان متأهل

Predicting the quality of marital relationships and marital adjustment based on early maladaptive schemas and resilience in married women

Sedigheh Pourmeghdad

Ph.D. student, Department of Counseling, Faculty of Educational Sciences and Counseling (Management and Accounting), Roudehen Branch, Islamic Azad University, Roudehen, Iran.

Farideh Dokaneifard *

Associate Professor, Department of Counseling, Faculty of Educational Sciences and Counseling (Management and Accounting), Roudehen Branch, Islamic Azad University, Roudehen, Iran. f.dokaneifard@riau.ac.ir

Masoumeh Behboodi

Assistant Professor, Department of Counseling, Faculty of Educational Sciences and Counseling (Management and Accounting), Roudehen Branch, Islamic Azad University, Roudehen, Iran.

صدیقه پورمقداد

دانشجوی دکتری، گروه مشاوره، دانشکده علوم تربیتی و مشاوره (مدیریت و حسابداری)، واحد رودهن، دانشگاه آزاد اسلامی، رودهن، ایران.

فریده دوکانه‌ای فرد (نویسنده مسئول)

دانشیار، گروه مشاوره، دانشکده علوم تربیتی و مشاوره (مدیریت و حسابداری)، واحد رودهن، دانشگاه آزاد اسلامی، رودهن، ایران.

معصومه بهبودی

استادیار، گروه مشاوره، دانشکده علوم تربیتی و مشاوره (مدیریت و حسابداری)، واحد رودهن، دانشگاه آزاد اسلامی، رودهن، ایران.

Abstract

The purpose of the present study was to predict the quality of marital relationships and marital adjustment based on early maladaptive schemas and resilience in married women. The research method was a descriptive correlation. The statistical population included all married women who were referred to counseling centers in Tehran in 2022. The Non-random and targeted sampling method and statistical sample size based on sample power software and according to the possibility of dropout of subjects were considered 375 people. Collecting information using Spanier's Marital Adjustment Scale (DAS, 1976), Busby et al.'s Revision of the Dyadic Adjustment Scale (RDAS, 1995), Young's Early Maladaptive Schemas (YSQ-SF, 1998) and Connor and Davidson's Resilience Scale (CD-RISC, 2003) was implemented. Data analysis was done using SPSS-26 software and by simultaneous regression analysis test. The findings showed that the field of cut and rejection, impaired self-management and performance, other-orientedness, excessive listening and inhibition, and impaired limitations have a negative and significant relationship with marital adjustment and the quality of marital relationships ($P < 0.01$). Also, the relationship between resilience and marital adjustment and the quality of marital relationships is positive and significant ($P < 0.01$). Also, a total of 36.7% of the variance of the variable of marital adjustment and 31.4% of the variable of the quality of marital relations are explained by the predictor variables ($P < 0.05$). It is concluded that the early maladaptive schema and resilience play an essential role in predicting the quality of marital relationships and marital adjustment.

Keywords: Adaptability, Marital Relationship Quality, Early Maladaptive Schemas, Resilience.

چکیده

هدف پژوهش حاضر پیش‌بینی کیفیت روابط زناشویی و سازگاری زناشویی بر اساس طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و تاب‌آوری در زنان متأهل بود. روش پژوهش توصیفی-همبستگی بود. جامعه آماری شامل کلیه زنان متأهل مراجعه‌کننده به مراکز مشاوره شهر تهران در سال ۱۴۰۱ بود. روش نمونه‌گیری غیرتصادفی و هدفمند و حجم نمونه آماری بر اساس نرم‌افزار sample power و با توجه به احتمال افت شرکت‌کننده‌ها ۳۷۵ نفر در نظر گرفته شد. جمع‌آوری اطلاعات با استفاده از مقیاس سازگاری زناشویی اسپانیر (DAS, ۱۹۷۶)، کیفیت روابط زناشویی باسبی و همکاران (۱۹۹۵)، RDAS، طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه یانگ (۱۹۹۸، YSQ-SF) و مقیاس تاب‌آوری کانر و دیویدسون (۲۰۰۳، CD-RISC) اجرا شد. تحلیل داده‌ها با استفاده از آزمون تحلیل رگرسیون به روش هم‌زمان انجام شد. یافته‌ها نشان داد حوزه بریدگی و طرد، خودگردانی و عملکرد مختل، دیگرجهت‌مندی، گوش‌به‌زنگی بیش از حد و بازداری، محدودیت‌های مختل با سازگاری زناشویی و کیفیت روابط زناشویی رابطه منفی و معنادار دارد ($P < 0/01$). همچنین ارتباط تاب‌آوری با سازگاری زناشویی و کیفیت روابط زناشویی مثبت و معنادار است ($P < 0/01$). همچنین درمجموع ۳۶/۷ درصد از واریانس متغیر سازگاری زناشویی و ۳۱/۴ درصد از متغیر کیفیت روابط زناشویی توسط متغیرهای پیش‌بین تبیین می‌شود ($P < 0/05$). نتیجه‌گیری می‌شود که طرح‌واره ناسازگارانه اولیه و تاب‌آوری در پیش‌بینی کیفیت روابط زناشویی و سازگاری زناشویی نقش اساسی دارد.

واژه‌های کلیدی: تاب‌آوری، سازگاری، طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه، کیفیت روابط زناشویی.

مقدمه

ازدواج و رابطه زناشویی، منبع سلامت روان، حمایت، صمیمیت و لذت انسان بوده و سبب پیدایش همکاری، هم‌دردی، یگانگی، علاقه و مسئولیت‌پذیری نسبت به خانواده می‌گردد (جوینر^۱ و همکاران، ۲۰۲۳). تحقق اهداف ازدواج پس از برقراری رابطه زناشویی، موجب احساس رضایت و خوشبختی فرد گردیده و خلاف این امر، ناسازگاری‌های زناشویی و درنهایت کیفیت روابط زناشویی پایینی را به همراه خواهد داشت (دونوارد^۲ و همکاران، ۲۰۲۲). سازگاری زناشویی^۳ یک ارزیابی کلی از وضعیت رابطه زناشویی می‌باشد که بر اساس انتظارات زناشویی موجب روابط رضایت‌بخش همسران می‌گردد (الفاویر^۴ و همکاران، ۲۰۲۳). منابع شایع ناسازگاری‌ها شامل انتظارات برآورده‌نشده، صمیمیت، اوقات فراغت زوجین، مشکلات مالی، اختلاف در تساوی حقوق و قدرت، مسئولیت‌های زندگی، فرزندپروری، رابطه جنسی، شخصیت هر یک از زوجین و بستگان آنها هست (زمانی فر و همکاران، ۱۴۰۱). از دیگر سو سلامت و پویایی خانواده ریشه در گرو کیفیت روابط زناشویی همسران می‌باشد. بر اساس یافته‌های مختلف، بسیاری از مؤلفه‌های تهدیدکننده رضایت زناشویی با عدم کارکرد سالم خانواده مرتبط است (هیمریچ و اورکات^۵، ۲۰۲۱). کیفیت روابط زناشویی مفهومی چندبعدی است که به نمودهای رفتاری و الگوهای تعاملی زوجین (تاندلر^۶ و همکاران، ۲۰۲۱) و پیامدهای درک‌شده از روابط زناشویی که شامل ترکیبی از تجربیات مثبت مثل سازگاری، خرسندی، رضایت زناشویی و تجربیات منفی مثل تعارضات زناشویی (صدقی و همکاران، ۱۴۰۰) اشاره دارد.

از طرفی اغلب مشکلات بین‌فردی که همسران تجربه می‌کنند، تحت تأثیر شیوه تصور ناکارآمد آنان در روابط خود با دیگری می‌باشد. این شیوه تصور طرح‌واره ناسازگار اولیه نامیده می‌شود (جلالوند و همکاران، ۱۴۰۰). طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه سبب بروز مشکلات بین‌فردی می‌شود (تیم^۷، ۲۰۲۴). از طرفی با افزایش سطح طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه در فرد، سازگاری زناشویی با کاهش مواجه می‌شود (کارنی^۸ و همکاران، ۲۰۲۰). مفهوم طرح‌واره در اولین نوشته‌های بک در حوزه شناخت‌درمانی مطرح شد و پس از آن مفهوم طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه توسط بانگ پی‌ریزی شد که منظور از آن، الگوهای هیجانی خود آسیب‌رسانی هستند که در ابتدای رشد و تحول، در ذهن شکل گرفته‌اند و در مسیر زندگی تکرار می‌شوند (بیشاب^۹ و همکاران، ۲۰۲۲). درواقع، این محتوای طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه است که فرایندهای رفتاری، عاطفی و شناختی را در افراد تعیین می‌کند و موانع سازنده شخصیت را تشکیل می‌دهد (جانورسکی^{۱۰} و همکاران، ۲۰۲۰). پژوهش افتخاری و همکاران (۲۰۱۸) و سیفی زاده و همکاران (۱۳۹۸) نشان داد طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه پیش‌بینی‌کننده رضایت زناشویی در همسران می‌باشد و افزایش سطح طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه در همسران موجب کاهش رضایت و سازگاری زناشویی می‌شود.

یکی از عوامل مؤثر در ایجاد سازگاری زناشویی و کیفیت روابط زناشویی، تاب‌آوری می‌باشد. تاب‌آوری^{۱۱} فرآیندی پویا می‌باشد که توانایی افراد را برای کنار آمدن با شرایط سخت و خطرناک را افزایش می‌دهد (چانگ و کیم^{۱۲}، ۲۰۲۲). تاب‌آوری ظرفیت افراد را در هنگام مواجهه با دشواری‌های زندگی نمایان می‌سازد. همسرانی که از تاب‌آوری پایین برخوردار بوده‌اند بیشتر در معرض خطر ابتلا به افسردگی^{۱۳}، استرس^{۱۴}، اضطراب^{۱۵} و مشکلات بین‌فردی و عدم سازگاری زناشویی می‌گردند و ممکن است از رفتارهای مخاطره‌آمیز برای کاهش تنش‌های مختلف استفاده کنند (کومار^{۱۶} و همکاران، ۲۰۲۳). تاب‌آوری، تنش را محدود نمی‌کند، مشکلات زندگی را از بین نمی‌برد، بلکه به افراد قدرت می‌دهد تا با مشکلات پیشرو مقابله سالم داشته باشند. بر سختی‌ها فائق آید و با جریان زندگی حرکت کند. تاب‌آوری ظرفیتی برای مقاومت در برابر تنش است (فرادلوس^{۱۷} و همکاران، ۲۰۱۸). افراد دارای سطح بالای تاب‌آوری با احتمال بیشتری در زندگی خود عواطف

1. Joiner
2. Downward
3. Marital Adjustment
4. Alfawair
5. Himmerich & Orcutt
6. Tandler
7. Thimm
8. Karney & Bradbury
9. Bishop
10. Janovsky
11. Resilience
12. Chang & Kim
13. Depression
14. Stress
15. Anxiety
16. Kumar
17. Fradelos

مثبت را تجربه می‌نمایند و اعتماد به نفس بالاتری داشته و در مقایسه با افرادی که از سطح پایین تاب‌آوری برخوردارند، سازگاری روان‌شناختی بهتری دارند (حسنی و همکاران، ۱۴۰۰). کرایبی و پیرساقی (۱۴۰۲) در پژوهش خود به این نتیجه رسیدند که تاب‌آوری قوی‌ترین پیش‌بین‌های کیفیت زناشویی بالا و پایین زنان هستند.

در یک نگاه کلی می‌توان این‌گونه مسئله پژوهش را بیان نمود که، زوجین به دلیل مسائلی که در زندگی زناشویی برایشان اتفاق می‌افتد و با توجه به نحوه نگرش آنها نسبت به قضایا، مسائل، مشکلات و حوادثی که با آن روبرو می‌شوند، سلامت جسم و روان خود را تحت تأثیر قرار می‌دهد و بر اساس نوع دیدگاه و جهت‌گیری که در زندگی خود اتخاذ نموده‌اند، باعث کاهش و یا افزایش میزان سازگاری و کیفیت روابط زناشویی را در روابط زناشویی ایجاد کند (هووارد و ون زانت^۱، ۲۰۲۰). با توجه به بررسی مطالعات مختلف در حیطه سازگاری و کیفیت روابط زناشویی می‌توان بیان داشت همسرانی که بر اساس طرح‌واره‌های ناسازگار خود در حوزه طرد و بریدگی قرار گرفته باشند، قادر نمی‌باشند که روابط رضایت‌بخشی با یکدیگر داشته باشند و از طرفی این‌گونه از همسران نیاز به ثبات، امنیت، محبت، عشق و تعلق خاطر را در کیفیت روابط خود با یکدیگر کمتر احساس می‌کنند، و بر این اساس به درستی قادر به بیان احساس و هیجانات و یا مدیریت تنظیم هیجانات خود در تعامل با یکدیگر را ندارند، و معمولاً رفتارهایشان در تعامل با یکدیگر به صورت خشم، نفرت، ناراحتی و ترس، تندخویی، سرد و بی‌عاطفه، طردکننده باشد که این امر موجب شکل‌گیری عدم کیفیت روابط زناشویی مناسب را ایجاد می‌سازد (استروبرت اسپزیال^۲ و همکاران، ۲۰۱۹). با توجه به این امر که خانواده از مهم‌ترین نهاد در جامعه می‌باشد که ورود هر عامل تنش‌زایی بر کارکردهای آن تأثیرگذار می‌باشد (لی و گو^۳، ۲۰۲۳)، و با توجه به اینکه همه انسان‌ها گاهی در زندگی با چالش‌ها و مشکلاتی مواجه می‌شوند، به‌کارگیری اقدامات مناسب به همسران در روابط زناشویی کمک می‌کند تا به بهترین شکل ممکن بتوانند از عهده حل مسائل و مشکلات خود برآیند. با توجه به جدید بودن پژوهش و این‌که مشکلات ارتباطی زوجین در کشورمان به گونه‌های مختلفی روبه افزایش است، خلأ این‌گونه پژوهش‌های بنیادی علمی، ضروری به نظر می‌رسد. لذا هدف پژوهش پیش‌بینی کیفیت روابط زناشویی و سازگاری زناشویی بر اساس طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و تاب‌آوری در زنان متأهل بود.

روش

طرح این پژوهش توصیفی-همبستگی بود. جامعه آماری مورد پژوهش کلیه زنان متأهل مراجعه‌کننده به مراکز مشاوره شهر تهران در سال ۱۴۰۱ بود. نمونه پژوهش با روش نمونه‌گیری غیرتصادفی و هدفمند و بر اساس نرم‌افزار آماری sample power (۳۵۰ نفر) و با توجه به احتمال ۲۰ درصد افت شرکت‌کننده‌ها تعداد نمونه ۳۷۵ نفر در نظر گرفته شد. معیارهای ورود شامل تمایل به شرکت در پژوهش و زنان شاغل در بازه سنی (۲۵ تا ۵۰ سال)، داشتن تجربه حداقل ۳ سال زندگی مشترک، حداقل یک فرزند، داشتن حداقل سواد دیپلم، عدم ابتلا به بیماری‌های اعصاب و روان و معیار خروج از پژوهش، نداشتن تمایل برای شرکت در پژوهش و مخدوش بودن پرسشنامه بود. روش اجرا در این پژوهش پس از اخذ برگه معرفی‌نامه از دانشگاه واحد محل تحصیل به مراکز مشاوره شهر تهران با مراجعه و اطلاعات اولیه جهت اجرای پژوهش به مدیریت مراکز مشاوره کلینیک‌های روان‌شناختی شهر تهران توضیح ارائه شد. در ابتدا با زنان متأهلی که برای مشکلات زناشویی به مراکز مشاوره و کلینیک‌های روان‌شناختی مراجعه کرده بودند، مصاحبه شد، اطلاعات اولیه از شرکت‌کننده‌ها اخذ شد و سپس به آنها در خصوص شرایط شرکت در پژوهش و اصول اخلاقی نظیر رضایت آگاهانه، رازداری و محرمانه ماندن اطلاعات شخصی توضیحاتی ارائه شد. سپس از شرکت‌کننده‌ها خواسته شد که سؤالات پرسشنامه‌های مذکور با دقت پاسخ داده و تمام گزینه‌ها را تکمیل نمایند. در نهایت ۳۵۰ پرسشنامه به‌عنوان نمونه مورد مطالعه، در نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۶ با استفاده از آزمون ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون چندگانه مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

ابزار سنجش

مقیاس سازگاری زناشویی^۴ (DAS): مقیاس سازگاری زناشویی توسط اسپانیر^۵ (۱۹۷۶) به منظور سنجش سازگاری زناشویی میان زنان و شوهرها و یا هر دو نفری که باهم زندگی می‌کنند، تدوین شده است. این مقیاس دارای ۳۲ سؤال و چهار بعد می‌باشد که شامل

1. Howard & Van Zandt

2. Streubert Speziale

3. Li & Guo

4. Dyadic Adjustment Scale (DAS)

5. Spanier

پیش‌بینی کیفیت روابط زناشویی و سازگاری زناشویی بر اساس طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و تاب‌آوری در زنان متأهل
Predicting the quality of marital relationships and marital adjustment based on early maladaptive schemas and ...

سازگاری زناشویی ۱۶، ۱۷، ۱۸، ۱۹، ۲۰، ۲۱، ۲۲، ۲۳، ۳۱، ۳۲، همبستگی زناشویی ۲۴، ۲۵، ۲۶، ۲۷، ۲۸، توافق زناشویی ۱، ۲، ۳، ۵، ۸، ۹، ۱۰، ۱۱، ۱۲، ۱۳، ۱۴، ۱۵ و ابراز محبت ۴، ۶، ۲۹، ۳۰ است. برای نمره‌گذاری، تمام نمرات با یکدیگر جمع می‌شوند و در این پرسشنامه هیچ‌کدام از گویه‌ها، معکوس نمره‌گذاری نمی‌شوند. نمره کلی بین ۰ تا ۱۵۱ متغیر است که یک نمرات برابر یا بیشتر از ۱۰۰ به معنای سازگاری افراد و نمرات کمتر از ۱۰۰ به معنی وجود ناسازگاری زناشویی می‌باشد. پایایی پرسشنامه به شیوه آلفای کرونباخ در مطالعه اسپانی (۱۹۷۶) ۰/۹۶ به دست آمد که نشان داد از همسانی درونی خوبی برخوردار است. همسانی درونی خرده‌مقیاس‌ها بین خوب تا عالی است. رضایت دونفری ۰/۹۴، همبستگی دونفری ۰/۸۱، توافق دونفری ۰/۹۰ و ابراز محبت ۰/۷۳. این مقیاس از روایی هم‌زمان نیز برخوردار است و با مقیاس رضایت زناشویی لاک-والاس^۱ ضریب همبستگی دارد (ثنایی و همکاران، ۱۳۷۹). در پژوهش محبوی قرخلو و همکاران (۱۳۹۷) پایایی این مقیاس از طریق آلفای کرونباخ ۰/۹۴ به دست آمد. همچنین این مقیاس با روش بازآزمایی و با فاصله ۱۰ روز روی نمونه‌ای متشکل از ۱۲۰ نفر از زوجها (۶۰ مرد و ۶۰ زن) اجرا گردید و برای میزان همبستگی از روش گشتاوری پیرسون استفاده شد. ضریب همبستگی بین نمرات زوجها طی دوبار اجرا در کل نمرات ۰/۸۶، مقیاس رضایت زناشویی ۰/۶۸، مقیاس همبستگی دونفری ۰/۷۵، مقیاس توافق دونفری ۰/۷۱ و مقیاس ابراز محبت ۰/۶۱ به دست آمده است. در پژوهش حاضر پایایی مقیاس سازگاری زناشویی بر اساس آزمون آلفای کرونباخ ۰/۸۱ به دست آمد.

مقیاس کیفیت روابط زناشویی^۲ (RDAS): مقیاس کیفیت روابط زناشویی توسط باسی^۳ و همکاران (۱۹۹۵) ساخته شده است. این مقیاس از ۱۴ ماده و ۳ زیرمقیاس توافق (۶ ماده)، رضایت (۵ ماده) و انسجام (۳ ماده) تشکیل شده است که در مجموع نمره کیفیت رابطه زناشویی را نشان می‌دهند. نمره‌گذاری مقیاس کیفیت روابط زناشویی بر اساس طیف شش‌درجه‌ای لیکرت انجام می‌شود. همچنین نمره‌گذاری در خصوص ماده‌های هرکدام از مقیاس‌های توافق زناشویی (۶، ۵، ۴، ۳، ۲، ۱)، رضایت (خرسندی) زناشویی (۷، ۸، ۹، ۱۰، ۱۱) و انسجام زناشویی (۱۲، ۱۳، ۱۴) از همیشه اختلاف داریم (۰) تا توافق دائم داریم (۵) انجام می‌شود. در این مقیاس نمرات بالا نشان‌دهنده کیفیت روابط زناشویی مطلوب است. باسی و همکاران (۱۹۹۵) پایایی این مقیاس را بر اساس ضریب آلفای کرونباخ ۰/۷۸ گزارش داشتند و از طرفی روایی هم‌زمان این پرسشنامه با رضایت زناشویی با ۰/۳۹ بود. در پژوهش نادری نویندگانی (۱۴۰۱) ضریب آلفای کرونباخ برای نمره کل پرسشنامه ۰/۸۶ و برای خرده‌مقیاس‌ها هم‌فکری و توافق ۰/۷۹، رضایت ۰/۸۳ و انسجام ۰/۷۴ به دست آمد. همچنین روایی هم‌زمان با پرسشنامه صمیمت ۰/۴۵ گزارش شد. زوجین در پژوهش حاضر پایایی مقیاس کیفیت روابط زناشویی بر اساس آزمون آلفای کرونباخ ۰/۸۰ به دست آمد.

پرسشنامه طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه^۴ (YSQ-SF): برای اندازه‌گیری طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه از پرسشنامه ۷۵ سؤالی یانگ (۲۰۰۵) با مقیاس پاسخ‌گویی ۶ درجه‌ای لیکرت (کاملاً نادرست = ۱ تا کاملاً درست = ۶) و ۱۵ خرده‌مقیاس شامل محرومیت هیجانی، طرد/رهاشدگی، بی‌اعتمادی/بدرفتاری، انزوای اجتماعی، نقص/شرم، شکست، وابستگی/بی‌کفایتی، آسیب‌پذیری به ضرر، گرفتاری/در دام افتادگی، اطلاعات، از خودگذشتگی، بازداري هیجانی، معیارهای سرسختانه، استحقاق، خویش‌داری و خودانضباط ناکافی استفاده شد. آلفای کرونباخ برای آزمون حاضر در پژوهش بچ^۵ و همکاران (۲۰۱۸) ۰/۹۶ و برای خرده‌مقیاس‌ها بالاتر از ۰/۸۰ گزارش شد. در مطالعه‌ی (ولبرن و همکاران، ۲۰۰۲)، نتایج تحلیل عاملی از ساختار درونی پرسشنامه قویاً حمایت می‌کند. پرسشنامه طرح‌واره یانگ با پرسشنامه پریشانی روانشناختی کسلر و همکاران (۲۰۰۲) و پرسشنامه همبستگی بالایی دارد که نتایج آن به ترتیب (I=۰/۴۵) و (I=۰/۵۶) است (پیلکینگتون^۶ و همکاران، ۲۰۲۱). در پژوهش غیائی (۱۳۸۸) روایی هم‌زمان پرسشنامه با مقیاس نگرش‌های ناکارآمد ۰/۶۵ گزارش شد. در پژوهش غیائی (۱۳۸۸)، آلفای کرونباخ آن در خرده‌مقیاس‌ها بین ۰/۶۰ تا ۰/۹۰ و آلفای کرونباخ کل آن ۰/۹۴ گزارش شد (به نقل از سیفی‌زاده آرانی و همکاران، ۱۳۹۸). در پژوهش حاضر ضریب آلفای کرونباخ برای طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه ۰/۸۳، حوزه بریدگی و طرد ۰/۸۳، خودگردانی و عملکرد مختل ۰/۸۲، دیگرجهت‌مندی ۰/۸۳، محدودیت‌های مختل ۰/۸۲ و گوش‌به‌زنگی بیش از حد و بازداري ۰/۸۳ به دست آمد.

1. Lock-wallace
2. Revision of the Dyadic Adjustment Scale (RDAS)
3. Bushy
4. Young Schema Questionnaire - Short Form -75
5. Bach
6. Pilkington

مقیاس تاب‌آوری کانر و دیویدسون^۱ (CD-RISC): این پرسشنامه توسط کانر و دیویدسون^۲ در سال ۲۰۰۳ تهیه شده است. این پرسشنامه شامل ۲۵ سؤال است که پنج بعد تصور از شایستگی فردی (سؤالات ۲۵، ۲۴، ۲۳، ۱۷، ۱۶، ۱۲، ۱۱، ۱۰)، اعتماد به غرایز فردی تحمل عاطفه منفی (سؤالات ۲۰، ۱۹، ۱۸، ۱۵، ۱۴، ۷، ۶)، پذیرش مثبت تغییر و روابط ایمن (سؤالات ۸، ۵، ۴، ۲، ۱)، کنترل (سؤالات ۲۲، ۲۱، ۱۳) و تأثیرات معنوی (سؤالات ۹ و ۲) را می‌سنجد، و در یک مقیاس لیکرت پنج‌درجه‌ای بین صفر (کاملاً نادرست) تا چهار (همیشه درست) نمره‌گذاری می‌شود. نمره کلی این آزمون بین ۰ تا ۱۰۰ قرار دارد. نمرات بالاتر بیانگر تاب‌آوری بیشتر شرکت‌کننده است. کانر و دیویدسون (۲۰۰۳) ضریب آلفای کرونباخ مقیاس تاب‌آوری را ۰/۸۹ و همبستگی این مقیاس را با مقیاس تحمل بلا تکلیفی ۰/۷۴ گزارش کردند. همچنین ضریب پایایی حاصل از روش بازآزمایی در یک فاصله ۴ هفته‌ای ۰/۸۷ بوده است. در پژوهش گلستانه و تیموری (۱۳۹۸) ضریب آلفای کرونباخ برای این پرسشنامه ۰/۸۷ به دست آمد. مشعل پور (۱۳۸۹) همبستگی این مقیاس را با مقیاس سرسختی روان‌شناسی اهواز ۰/۶۴ به دست آورده است که نشان می‌دهد این مقیاس از روایی نسبتاً بالایی برخوردار است (به نقل از بشارت و عباس پوردوپلانی، ۱۳۸۹). در پژوهش حاضر پایایی این مقیاس بر اساس روش آلفای کرونباخ ۰/۸۰ به دست آمد.

یافته‌ها

در بخش ویژگی‌های جمعیت‌شناختی میانگین سن گزارش شده در پژوهش حاضر $35/3 \pm 3/56$ گزارش شد. تحصیلات کارشناسی با ۴۳/۷ درصد و تحصیلات فوق‌دیپلم با ۸/۹ درصد به ترتیب بیشترین و کمترین درصد فراوانی را در نمونه پژوهش داشتند. حداقل مدت‌زمان تأهل برابر با ۳ سال بود و اکثر پاسخگویان معادل ۸۱/۹ درصد پاسخگویان بین ۳ تا ۱۰ سال سابقه زندگی مشترک داشتند. از نظر تعداد فرزند، ۴۰/۶ درصد دارای یک فرزند، ۳۹/۶ درصد دارای دو فرزند، ۱۳/۳ درصد دارای سه فرزند و ۶/۶ درصد دارای بیشتر از سه فرزند بودند. فاصله سنی بیشتر پاسخگویان ۵ سال یا کمتر (۴۵ درصد) و بین ۶ تا ۱۰ سال (۳۶ درصد) بود.

جدول ۱. مشخصه‌های آماری متغیرها و ماتریس همبستگی پیرسون بین متغیرها

۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	
							۱	۱. بریدگی
						۱	۰/۲۰۴**	۲. خودگردانی و عملکرد مختل
					۱	۰/۰۹۷	۰/۲۴۵**	۳. دیگر جهت‌مندی
				۱	۰/۱۰۲	۰/۱۹۳**	۰/۲۴۱**	۴. گوش‌به‌زنگی
						۰/۱۹۳**	۰/۱۹۶**	بیش‌ازحد و بازداری
			۱	۰/۳۵۷**	۰/۱۹۳**	۰/۱۹۶**	۰/۲۸**	۵. محدودیت‌های مختل
		۱	-۳۲۰**	-۰/۳۲**	-۰/۰۹۶	-۰/۱۳۷	-۰/۰۸۲	۶. تاب‌آوری
	۱	۰/۳۴۲**	-۰/۴۱۹**	-۰/۴۸۲**	-۰/۳۰۲**	-۰/۲۲۸**	-۰/۴۳۶**	۷. سازگاری زناشویی
۱	-۰/۲۳**	-۰/۱۹۲**	-۰/۳۳۶**	-۰/۲۰۷**	-۰/۲۳۸**	-۰/۲۴**	-۰/۲۵۸**	۸. کیفیت روابط زناشویی
۳۴/۷	۳۸/۲	۵۰/۴	۲۵/۵	۲۳/۸	۲۶/۶	۳۶/۵	۵۶/۳	میانگین
۷/۷۶	۹/۲۳	۱۸/۹	۷/۳۹	۶	۵/۸۸	۱۰/۸	۱۲/۵	انحراف استاندارد
۰/۳۲۱	۰/۴۵۵	-۰/۷۳۳	۰/۶۵۴	۰/۸۳۲	۱/۱۳	-۰/۱۵۶	-۰/۴۳۴	چولگی
۰/۸۱۲	۰/۶۹۴	-۰/۲۴۵	۰/۸۰۴	۱/۲۳	۰/۸۶۵	-۰/۶۸۲	۰/۲۱۹	کشیدگی

1. Connor Davidson resilience scale (CD-RISC)

2. Connor & Davidson

پیش‌بینی کیفیت روابط زناشویی و سازگاری زناشویی بر اساس طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و تاب‌آوری در زنان متأهل
Predicting the quality of marital relationships and marital adjustment based on early maladaptive schemas and ...

نتایج جدول (۱) نشان می‌دهد که بین طرح‌واره بریدگی و طرد، خودگردانی و عملکرد مختل، دیگرجهت‌مندی، گوش‌به‌زنگی بیش از حد و بازداری، و محدودیت‌های مختل با سازگاری زناشویی و کیفیت روابط زناشویی رابطه منفی و معنادار و ارتباط تاب‌آوری و سازگاری زناشویی و کیفیت روابط زناشویی رابطه مثبت و معنادار در سطح $0/01$ وجود دارد ($P < 0/01$). نتایج آزمون کالموگراف - اسمیرنف نشان داد توزیع نمرات متغیرهای پژوهش نرمال است. لذا استفاده از تحلیل رگرسیون چندگانه جهت بررسی رابطه بین متغیرهای پژوهش بلامانع است. همچنین آماره دوربین واتسون نیز $1/89$ گزارش شد که چون مقدار آن بین $1/5$ تا $2/5$ است، تأیید می‌شود.

جدول ۲. خلاصه مدل رگرسیون چندگانه طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و تاب‌آوری در پیش‌بینی سازگاری زناشویی و کیفیت روابط زناشویی

متغیر پیش‌بین	R	R ² Adjusted
سازگاری زناشویی	0/413	0/399
کیفیت روابط زناشویی	0/539	0/471

جدول (۲) نشان می‌دهد در تحلیل رگرسیون، طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و تاب‌آوری با سازگاری زناشویی و کیفیت روابط زناشویی دارای همبستگی چندگانه هستند که مقدار ضریب همبستگی برای سازگاری زناشویی برابر با $0/413$ و در کیفیت روابط زناشویی برابر با $0/539$ است. با توجه به مقدار مجذور ضریب همبستگی در سازگاری زناشویی ($0/399$) حدود $39/9$ درصد از واریانس سازگاری زناشویی توسط طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و تاب‌آوری پیش‌بینی می‌شود. همچنین با توجه به مقدار مجذور ضریب همبستگی در کیفیت روابط زناشویی ($0/471$) حدود $47/1$ درصد از واریانس کیفیت روابط زناشویی توسط طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و تاب‌آوری پیش‌بینی می‌شود.

جدول ۳. نتایج حاصل از تحلیل رگرسیون چندگانه با روش هم‌زمان

متغیر ملاک	متغیر پیش‌بین	B	Beta	t	P
سازگاری زناشویی	بریدگی و طرد	-0/411	-0/101	-2/18	0/03
	خودگردانی و عملکرد مختل	-0/241	-0/109	-2/16	0/031
	دیگرجهت‌مندی	-0/364	-0/121	-2/39	0/017
	گوش‌به‌زنگی بیش از حد و بازداری	0/364	-0/119	-2/21	0/027
	محدودیت‌های مختل	-0/411	-0/135	-2/25	0/012
	تاب‌آوری	0/421	0/428	9/69	0/001
کیفیت روابط زناشویی	بریدگی و طرد	-0/340	-0/144	-2/45	0/01
	خودگردانی و عملکرد مختل	-0/357	-0/168	-2/53	0/012
	دیگرجهت‌مندی	-0/302	-0/122	-1/93	0/049
	گوش‌به‌زنگی بیش از حد و بازداری	-0/734	-0/315	-4/43	0/001
	محدودیت‌های مختل	-0/518	-0/251	-3/09	0/002
	تاب‌آوری	0/367	0/173	3/21	0/001

طبق جدول (۳) نتایج حاصل از تحلیل رگرسیون چندگانه با روش هم‌زمان نشان داده است که زیرمؤلفه‌ی بریدگی و طرد ($\beta = -0.101$)، خودگردانی و عملکرد مختل ($\beta = -0.109$ ، $p < 0.05$)، دیگر جهت‌مندی ($\beta = -0.121$ ، $p < 0.05$)، گوش‌به‌زنگی بیش از حد و بازداری ($\beta = -0.119$ ، $p < 0.05$)، محدودیت‌های مختل ($\beta = -0.135$ ، $p < 0.05$) و تاب‌آوری ($\beta = 0.428$ ، $p < 0.05$) توان پیش‌بینی سازگاری زناشویی را دارد. همچنین زیرمؤلفه‌ی بریدگی و طرد ($\beta = -0.144$ ، $p < 0.05$)، خودگردانی و عملکرد مختل ($\beta = -0.168$ ، $p < 0.05$)، دیگر جهت‌مندی ($\beta = -0.122$ ، $p < 0.05$)، گوش‌به‌زنگی بیش از حد و بازداری ($\beta = -0.315$ ، $p < 0.05$)، محدودیت‌های مختل ($\beta = -0.251$ ، $p < 0.05$) و تاب‌آوری ($\beta = 0.173$ ، $p < 0.05$) توان پیش‌بینی کیفیت روابط زناشویی را دارند.

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف پیش‌بینی کیفیت روابط زناشویی و سازگاری زناشویی بر اساس طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و تاب‌آوری در زنان متأهل انجام شد. نتیجه حاصل از پژوهش حاضر نشان داد حوزه‌های بریدگی و طرد، خودگردانی و عملکرد مختل، دیگر جهت‌مندی، گوش‌به‌زنگی بیش از حد و بازداری و محدودیت‌های مختل توان پیش‌بینی کیفیت روابط زناشویی در زنان متأهل را دارد. نتیجه حاصل با نتیجه پژوهش کارنی و همکاران (۲۰۲۰) و شریفی و همکاران (۱۳۹۶) همسو بود. در تبیین یافته می‌توان این‌گونه بیان داشت که اغلب مشکلات بین‌فردی که همسران تجربه می‌کنند تحت تأثیر شیوه تصور آن‌ها در روابط خود با دیگری می‌باشد. وجود طرح‌واره‌های طرد، وابستگی و اطاعت پیش‌بینی‌کننده نارضایتی زناشویی و محرومیت عاطفی، و عدم کیفیت در روابط همسران می‌گردد (گرابوفسکی، ۲۰۲۳). همچنین محتوای طرح‌واره‌ها کلیه جنبه‌های زندگی فرد اعم از آگاهانه یا ناآگاهانه را دربر می‌گیرد و ساختاری را که فرد به دنیا می‌آید ایجاد می‌کند. درعین‌حال تحول طرح‌واره‌ها تحت تأثیر فرهنگ، خانواده، مذهب و عوامل مربوط به جنسیت سن یا شخصیت فرد قرار دارد در حقیقت طرح‌واره‌ها ذخیره می‌شوند تا در شرایط خاص فعال شوند. به همین دلیل طرح‌واره‌ها موجب سوگیری در تفسیر هرکدام از همسران از رویدادها می‌شوند و این سوگیری‌ها در آسیب‌شناسی روانی میان‌فردی به صورت سوءتفاهم، نگرش‌های تحریف‌شده، گمانه‌زنی‌های نادرست، هدف و چشم‌داشت‌های غیرواقع بینانه در روابط زناشویی خود را نشان می‌دهد و در نتیجه کیفیت روابط زناشویی کاهش می‌یابد (جلالوند و همکاران، ۱۴۰۰).

از طرفی نیز نتایج نشان داد حوزه‌های بریدگی و طرد، خودگردانی و عملکرد مختل، دیگر جهت‌مندی، گوش‌به‌زنگی بیش از حد و بازداری و محدودیت‌های مختل توان پیش‌بینی سازگاری زناشویی در زنان متأهل را دارد. نتیجه حاصل با نتیجه پژوهش علیمردی و همکاران (۲۰۲۲) و سیفی زاده و همکاران (۱۳۹۸) همسو بود. در تبیین این یافته‌ها می‌توان این‌گونه بیان کرد که طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه منجر به استفاده از راهبردهای نامناسب و سبک‌های مقابله‌ای ناکارآمد در مواجهه با مشکلات زناشویی می‌شوند و پیامدهایی همچون ناسازگاری و نارضایتی از رابطه زناشویی را در پی دارند. افزون بر این طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه بر نحوه تعامل و درک همسران از یکدیگر تأثیر می‌گذارند و سطح تنش و اختلافات را در آنها بالا می‌برند. از این رو، هرچه میزان استفاده از طرح‌واره‌های ناسازگار بیشتر باشد، سازگاری زناشویی که از عوامل ثبات یک رابطه زناشویی است، کاهش یافته و گرایش به جدایی افزایش می‌یابد. از سوی دیگر فعال شدن طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه حجم عظیمی از هیجان‌های منفی و ناخوشایند را تولید می‌کند و افراد سبک مقابله‌ای ناسازگار را به کار می‌بندند تا با هیجانات آشفته ناشی از برانگیختگی طرح‌واره‌ها کنار آیند و از آنجایی که فرد با طرح‌واره‌های احساس راحتی می‌کند و نیاز به هماهنگی شناختی دارد، برای بقا و تداوم طرح‌واره‌های خود می‌جنگد که یکی از سازوکارهایی که به کار می‌گیرد، استفاده از سبک مقابله‌ای ناسازگار است. به دنبال استفاده از راهبردهای مقابله‌ای ناسازگارانه، ناسازگاری زناشویی بیشتری را تجربه می‌کند (افتخاری و همکاران، ۲۰۱۸).

همچنین می‌توان افزود که تاب‌آوری توانایی پیش‌بینی کیفیت روابط زناشویی در زنان متأهل را دارد. نتیجه حاصل با نتیجه پژوهش کرایبی و پیرساقی (۱۴۰۲) و مقدس علی و همکاران (۱۴۰۰) همسو بود. وقتی زوجین از میزان تاب‌آوری کمتری در مواجهه با مسائل مربوط به روابط زناشویی برخوردار باشند، تعارضات زناشویی آنان به قوت خود باقی می‌ماند و همین مشکلات و تعارضات باعث بروز نارضایتی زناشویی آنان می‌گردد. افرادی که از تاب‌آوری پایینی برخوردار هستند، در یک تلاش برای مقابله با احساسات منفی، درگیر رفتارهای ناسازگار می‌شوند و سعی می‌کنند با ایجاد تنش و خشونت، هیجان خود را کاهش دهند. استراتژی مقابله مبتنی بر هیجان مانند پرخاشگری،

ممکن است باعث فرار سریع افراد از احساسات منفی‌شان شود ولی به‌مرور خود می‌تواند باعث افزایش مشکلات افراد شود. اگرچه این استراتژی به نظر افرادی که تاب‌آوری پایینی دارند، استراتژی مناسبی محسوب می‌شود (شاکری و همکاران، ۲۰۲۰). افراد دارای تاب‌آوری پایین، هیجان را غیرقابل تحمل می‌دانند و نمی‌توانند به آشفتگی‌شان رسیدگی کنند. این افراد وجود هیجان را نمی‌پذیرند و از وجود آن احساس شرم و آشفتگی می‌کنند، زیرا توانایی‌های مقابله‌ای خود با هیجانات را دست‌کم می‌گیرند. تاب‌آوری پایین این افراد، آنها را مجبور برای یافتن راهی فوری برای خلاصی از هیجانات می‌کند (اورسو و مارین^۱، ۲۰۲۲). افراد دارای سطح پایین تاب‌آوری در مواجهه با شرایط پرسترس کمتر تلاش می‌کنند، اغلب رفتارهای اجتنابی از خود نشان داده و یا ابراز هیجانات و عواطف خود را محدود کنند، و برای جلوگیری از هیجانات منفی و تسکین فوری هیجانات منفی تجربه‌شده تلاش می‌کنند. لازم به ذکر است که اگر این افراد قادر به تسکین این هیجانات نباشند، تمام توجهشان جلب این هیجان آشفته‌کننده می‌گردد و عملکردشان به‌طور قابل‌ملاحظه‌ای کاهش می‌یابد که ممکن است موجب تعارضات زناشویی (شاکری و همکاران، ۲۰۲۰) و به دنبال آن کاهش کیفیت روابط زناشویی گردد.

در نهایت نتیجه حاصل از آزمون نشان داد که تاب‌آوری توانایی پیش‌بینی سازگاری زناشویی در زنان متأهل را دارد. نتیجه حاصل با نتیجه پژوهش کریمی و اسمعیلی (۱۴۰۲) و فاضل همدانی (۱۳۹۸) همسو بود. در تبیین این یافته‌ها می‌توان این‌گونه بیان کرد که دارا بودن سطح بالایی از تاب‌آوری و انعطاف‌پذیری موجب ارتقاء سطح ارتباطی مطلوبی و پذیرش بالایی در ارتباطات همسران می‌گردد (فرادلوس و همکاران، ۲۰۱۸). تاب‌آوری و میزان انعطاف‌پذیری هر یک از همسران نسبت به شریک احساسی خود با نحوه تنظیم هیجان و کنترل عواطف، به کارکرد روان‌شناختی سازگاران آنان نسبت به یکدیگر کمک می‌کند (اینوود و فراری^۲، ۲۰۱۸). در این راستا همسرانی که از تاب‌آوری و انعطاف‌پذیری بیشتری برخوردارند، بر افکار و احساسات خود در زندگی زناشویی تسلط بیشتری داشته (موریسون^۳ و همکاران، ۲۰۲۱) و در موقعیت‌های سخت انعطاف‌پذیری شناختی بیشتری را از خود نشان می‌دهند (تاندرل و همکاران، ۲۰۲۱). تاب‌آوری، از طریق پذیرش و شناخت و آگاهی از احساسات منفی بر اساس راهبردهای مختلف تنظیم هیجان به شیوه سازگاران برای کنترل تعارضات زناشویی بر ایجاد بهبود کیفیت روابط زناشویی تأثیرگذار می‌باشد (هیمریچ و اورکات، ۲۰۲۱). بر این اساس با توجه به نتایج پژوهش، از آنجاکه سازگاری زناشویی در روابط همسران بر سلامت خانواده اثرگذار است.

درمجموع می‌توان گفت تاب‌آوری و طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه به‌عنوان مؤلفه‌های تأثیرگذار می‌توانند سطح سازگاری زناشویی و کیفیت روابط زناشویی زنان متأهل را تحت تأثیر قرار دهند. بنابراین نتایج به‌دست‌آمده از این پژوهش برای مشاوران خانواده و روان‌شناسان در مشاوره‌های فردی برای بهبود سازگاری زناشویی و کیفیت روابط زناشویی و کاهش تعارضات زناشویی مفید خواهد بود. از محدودیت‌های پژوهش حاضر می‌توان به این موارد اشاره کرد: استفاده از نمونه‌گیری غیرتصادفی، محدود بودن نتایج به زنان شهر تهران، استفاده از ابزار خودگزارش‌دهی، تفاوت در ویژگی‌های جمعیت‌شناختی از جمله سن، تحصیلات و درآمد. لذا پیشنهاد می‌گردد پژوهش‌هایی با استفاده از شیوه نمونه‌گیری تصادفی انجام گیرد. پیشنهاد می‌شود پژوهشی با نمونه‌های بزرگ‌تر و در سایر شهرها انجام شود تا منجر به نتایج گسترده شود. همچنین در کنار ابزار خودگزارش‌دهی از سایر ابزار نظیر مصاحبه نیز استفاده شود تا از سوگیری‌های احتمالی جلوگیری شود. پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های آتی نقش متغیرهای جمعیت‌شناختی مثل سن، تحصیلات و درآمد به‌عنوان متغیر تعدیل‌کننده مورد بررسی قرار گیرد.

منابع

- احمدی تبار، س. م.، مکوندی، ب.، و سودانی، م. (۱۳۹۷). اثربخشی آموزش خانواده به شیوه شناختی- رفتاری (CBT) بر سازگاری زناشویی، تاب‌آوری و کیفیت زندگی زوجین. *زن و مطالعات خانواده*، ۱۱(۴۱)، ۴۱-۲۳. https://jwsf.tabriz.iau.ir/article_667251.html
- بشارت، م.، و عباسپوردوپلانی، ط. (۱۳۸۹). رابطه راهبردهای فراشناختی و خلاقیت با تاب‌آوری در دانشجویان. یافته‌های نو در روان‌شناسی (روان‌شناسی اجتماعی)، ۵(۱۴)، ۱۲۴-۱۱۱. <https://www.sid.ir/paper/175021/fa>
- ثنایی، ب.، علاقمند، س.، فلاحتی، ش.، و هومن، ع. (۱۳۷۹). *مقیاس‌های سنجش خانواده و ازدواج*. تهران: بعثت.

- جلالوند، م.، رضازاده بهادران، ح.، نوایی نژاد، ش.، و خسروی بابادی، ع. (۱۴۰۰). مدل‌یابی معادلات ساختاری طلاق عاطفی بر اساس طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه، دل‌زدگی زناشویی با میانجی‌گری تنظیم هیجان در زنان متأهل. *پژوهش‌های کاربردی در علوم رفتاری*، ۱۳(۵۰)، ۳۶-۶۲. https://sbq.abhar.iau.ir/article_699854.html
- زمانی فر، م.، کشاورزی ارشدی، ف.، حسینی، ف.، و امامی پور، س. (۱۴۰۱). اثربخشی «زوج‌درمانی سیستمی - رفتاری» بر رضایت جنسی و تمایز یافتگی خود در هر یک از زوجین دارای تعارض زناشویی. *فصلنامه مدیریت/ ارتقای سلامت*، ۱۱(۲)، ۴۵-۵۸. <http://jhpm.ir/article-1-1337-fa.html>
- سیفی زاده، ح.، زارعی محمود آبادی، ح.، و بخشایش، ع. (۱۳۹۸). رابطه طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و سازگاری زناشویی با واسطه‌گری ترس از صمیمیت در متاهلین. *خانواده‌پژوهی*، ۱۵(۴)، ۴۶۷-۴۸۶. https://jfr.sbu.ac.ir/article_97783.html?lang=fa
- شریفی، م.، حاجی حیدری، م.، خوروش، ف.، و فاتحی زاده، م. (۱۳۹۶). رابطه طرح‌واره‌های عشق و توجیه روابط فرا زناشویی در زنان متأهل شهر اصفهان. *تحقیقات علوم رفتاری*، ۱۰(۶)، ۵۲۶-۵۳۴. <https://rbs.mui.ac.ir/article-1-285-fa.html>
- صدقی، م.، غفاری، ع.، و کاظمی، ر. (۱۴۰۰). مقایسه اثربخشی روش‌های زوج‌درمانی تئوری انتخاب و پذیرش و تعهد (ACT) در تعاملات زناشویی زوجها. *پژوهش‌های نوین روان‌شناختی*، ۱۶(۶۱)، ۵۱-۳۹. https://psychologyj.tabrizu.ac.ir/article_12272.html
- فاضل همدانی، ن. (۱۳۹۸). پیش‌بینی سازگاری زناشویی بر اساس سرمایه روان‌شناختی (امید، خوش‌بینی، تاب‌آوری و خودکارآمدی). *رویش روان شناسی*، ۱۲(۱)، ۹۸-۹۱. <https://frooyesh.ir/article-1-1655-fa.html>
- قاسمی، ک.، الهی، ط.، و یوسفی افراشته، م. (۱۴۰۱). نقش طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه (محرومیت هیجانی، رهاشدگی/ بی‌ثباتی و بی‌اعتمادی/بدرفتاری) در تعهد زناشویی با واسطه‌گری نقش‌های جنسیتی. *روان‌شناسی بالینی و مشاوره*، ۱۲(۱)، ۵-۲۱. https://tpccp.um.ac.ir/article_43044.html
- قهاری، ش.، ویسی، ف.، کاوند، ح.، یکه فلاح، م.، زندی فر، ح.، فرخی، ن.، و داودی، ر. (۱۳۹۹). ویژگی‌های روان‌سنجی پرسشنامه طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه فرم کوتاه - ۷۵ سوالی (YSQ-SF). *پرستار و پزشک در رزم*، ۸(۲۷)، ۳۱-۴۰.
- کرایبی، ا.، و پیرساقی، پ. (۱۴۰۲). تعارضات زناشویی، تاب‌آوری و ساختار توزیع قدرت در خانواده به عنوان پیش‌بین‌های کیفیت زناشویی زنان دارای همسر نظامی: یک تحلیل تشخیصی. *روانشناسی نظامی*، ۱۴(۱)، ۱۷۲-۱۵۱. https://jmp.ihu.ac.ir/article_207960.html
- کریمی، س.، و اسمعیلی، م. (۱۳۹۹). بررسی رابطه راهبردهای تنظیم هیجان و تاب‌آوری با سازگاری زناشویی معلمان زن. *علوم روان‌شناختی*، ۱۹(۸۷)، ۲۹۸-۲۹۱. <https://psychologicalscience.ir/article-1-651-fa.html>
- گلستانه، م.، و تیموری، ا. (۱۳۹۸). بررسی برخی از پیش‌بیندها و پیامدهای مهم تاب‌آوری معلمان. *دست‌آورد‌های شناختی*، ۲۶(۱)، ۱۶۹-۱۹۰. https://psychac.scu.ac.ir/article_14609.html
- محبوبی قرخلو، م.، خیرخواهی، پ.، و سهیلیان، ه. (۱۳۹۷). رابطه پنج عاملی شخصیت و شادکامی در سازگاری زوجین مراجعه‌کننده به مراکز مشاوره منطقه ۱ شهر تهران. *پرستار و پزشک در رزم*، ۶(۱۹)، ۶۰-۶۶. <http://npwjma.ajau.ac.ir/article-1-558-fa.html>
- مقدس علی، ش.، میرهاشمی، م.، و باقری ن. (۱۴۰۰). مدل‌یابی معادلات ساختاری نقش میانجی تاب‌آوری در رابطه بین الگوهای ارتباطی با رضایت زناشویی. *پژوهش پرستاری ایران*، ۱۶(۱)، ۶۳-۵۰. <https://ijnr.ir/article-1-2476-fa.html>
- نادری نوبندگان، ز. (۱۴۰۱). مدل‌یابی کیفیت رابطه زناشویی براساس مقابله زوجی: نقش میانجی‌گری مفهوم ما شدن در افراد متأهل. *پژوهش‌های کاربردی روان‌شناختی*، ۱۳(۲)، ۳۵۱-۳۶۴. https://japr.ut.ac.ir/article_88626.html
- وائقی، ز.، احدی، ح.، بیگدلی، ح.، و خلعتبری، ج. (۱۴۰۱). تدوین مدل ساختاری رابطه طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و تنظیم هیجانی با رضایت زناشویی با میانجی‌گری تاب‌آوری در زنان متأهل مراجعه‌کننده به مراکز مشاوره سبک زندگی اسلامی. *سبک زندگی اسلامی با محوریت سلامت*، ۶(۱)، ۶۲۰-۶۲۹. <https://mail.islamiclifej.com/article-1-1715-fa.html>
- Alfawair, H., & Hamaidia, A. Fudhaili, S., & Saif, A. (2023). Social support associated with marriage decision and its relationship to marital adjustment among married women in Sultanate of Oman. *Authorea*, 1-18. <https://doi.org/10.22541/au.168453561.15809005/v1>
- Alimoradi, Z., Zarabadipour, S., Arrato, N.A., Griffiths, M. D., Andersen, B. L., & Bahrami, N. (2023). The relationship between cognitive schemas activated in sexual context and early maladaptive schemas among married women of childbearing age. *BMC Psycho*, 10, 131. <https://doi.org/10.1186/s40359-022-00829-1>
- Bach, B., Lockwood, G., & Young, J. E. (2018). A new look at the schema therapy model: organization and role of early maladaptive schemas. *Cognitive behaviour therapy*, 47(4), 328-349. <https://doi.org/10.1080/16506073.2017.141056>
- Baron, R. M. & Kenny, D. A. (1986). The moderator-mediator variable distinction in social psychological research, Conceptual, strategic, and statistical considerations. *Journal of Personality and Social Psychology*, 51(6), 1173-1182. <https://doi.org/10.1037//0022-3514.51.6.1173>
- Busby, D. M., Crane, D. R., Larson, J. H., & Christensen, C. (1995). A revision of the Dyadic Adjustment Scale for use with distressed and nondistressed couples: Construct Hierarchy and multidimensional scale. *Journal of Marital and family therapy*, 21(3), 289-308. <https://doi.org/10.1111/j.1752-0606.1995.tb00163.x>
- Chang, S.O., & Kim, E.Y. (2022). The resilience of nursing staffs in nursing homes: concept development applying a hybrid model. *BMC Nurs*, 21, 129. <https://doi.org/10.1186/s12912-022-00913-2>

- Connor, K. M., & Davidson, J. R. T. (2003). Development of a new resilience scale: The Connor Davidson resilience scale (CD-RISC). *Depression & anxiety Journal*, 18, 76-82. <https://doi.org/10.1002/da.10113>
- Downward, P., Rasciute, S., & Kumar, H. (2022). Mental health and satisfaction with partners: a longitudinal analysis in the UK. *BMC Psychol*, 10(1), 1-10. . <https://doi.org/10.1186/s40359-022-00723-w>
- Eftekhari, A., Hejazi, M., & Yazdani, K. (2018). Predicting marital satisfaction through early maladaptive schemas and communication styles of couples. *International Journal of Psychology*, 12(2), 118-146. <http://ijpb.ir/article-1-250-fa.html>
- Fradelos, E. C., Latsou, D., Mitsi, D., Tsaras, K., Lekka, D., Lavdaniti, M., Tzavella, F., & Papathanasiou, I. V. (2018). Assessment of the relation between religiosity, mental health, and psychological resilience in breast cancer patients. *Contemporary oncology (Poznan, Poland)*, 22(3), 172-177. <https://doi.org/10.5114/wo.2018.78947>
- Grabowski, A. (2023). Early maladaptive schemas and the quality of marital bond and communication. *Kwartalnik Naukowy Fides Et Ratio*, 53(1), 9-17. <https://doi.org/10.34766/fetr.v53i1.1160>
- Himmerich, S. J., & Orcutt, H. K. (2021). Examining a brief self-compassion intervention for emotion regulation in individuals with exposure to trauma. *Psychological trauma : theory, research, practice and policy*, 13(8), 907-910. <https://doi.org/10.1037/tra0001110>
- Howard, M. C., & Van Zandt, E. C. (2020). The Discriminant Validity of Honesty-Humility: A Meta-Analysis of the HEXACO, Big Five, and Dark Triad. *Journal of Research in Personality*, 87: 103982. <https://doi.org/10.1016/j.jrp.2020.103982>
- Inwood, E., & Ferrari, M. (2018). Mechanisms of Change in the Relationship between Self-Compassion, Emotion Regulation, and Mental Health: A Systematic Review. *Applied psychology. Health and well-being*, 10(2), 215-235. <https://doi.org/10.1111/aphw.12127>
- Janovsky, T., Rock, A. J., Thorsteinsson, E. B., Clark, G. I., & Murray, C. V. (2020). The relationship between early maladaptive schemas and interpersonal problems: A meta-analytic review. *Clinical psychology & psychotherapy*, 27(3), 408-447. <https://doi.org/10.1002/cpp.2439>
- Joiner, R. J., Bradbury, T. N., Lavner, J. A., Meltzer, A. L., McNulty, J. K., Neff, L. A., & Karney, B. R. (2023). Are changes in marital satisfaction sustained and steady, or sporadic and dramatic? *American Psychologist*. Advance online publication. <https://doi.org/10.1037/amp0001207>.
- Karney, B. R., & Bradbury, T. N. (2020). Research on Marital Satisfaction and Stability in the 2010s: Challenging Conventional Wisdom. *Journal of marriage and the family*, 82(1), 100-116. <https://doi.org/10.1111/jomf.12635>
- Kumar, S. A., Franz, M. R., DiLillo, D., & Brock, R. L. (2023). Promoting resilience to depression among couples during pregnancy: The protective functions of intimate relationship satisfaction and self-compassion. *Family process*, 62(1), 387-405. <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1111/famp.12788>
- Li, D., & Guo, X. (2023). The effect of the time parents spend with children on children's well-being. *Frontiers in psychology*, 14, 1096128. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2023.1096128>
- Morrison, A. E., Zaccardi, F., Chatterjee, S., Brady, E., Doherty, Y., Robertson, N., Hadjiconstantinou, M., Daniels, L., Hall, A., Khunti, K., & Davies, M. J. (2021). Self-Compassion, Metabolic Control and Health Status in Individuals with Type 2 Diabetes: A UK Observational Study. *Experimental and clinical endocrinology & diabetes: official journal, German Society of Endocrinology [and] German Diabetes Association*, 129(6), 413-419. <https://doi.org/10.1055/a-0897-3772>
- Pilkington, P. D., Spicer, L., & Wilson, M. (2022). Schema therapists' perceptions of the influence of their early maladaptive schemas on therapy. *Psychotherapy Research*, 1 -14. <https://doi.org/10.1080/10503307.2022.2038804>
- Spanier, G. B. (1976). Measuring Dyadic Adjustment: New Scales for Assessing the Quality of Marriage and Similar Dyads. *Journal of Marriage and The Family*, 38, 15-28. <http://dx.doi.org/10.2307/350547>
- Streubert Speziale, H., Streubert, H. J., & Carpenter, D. R. (2019). *Qualitative Research in Nursing: The Relationship between Early Maladaptive Schemas and Emotional Divorce between Male and Female Nurses in Philadelphia*. Philadelphia, PA: Lippincott Williams & Wilkins.
- Tandler, N., Krüger, M., & Petersen, L. E. (2021). Better battles by a self-compassionate partner? The mediating role of personal conflict resolution styles in the association between self-compassion and satisfaction in romantic relationships. *Journal of Individual Differences*, 42(2), 91-98. <https://doi.org/10.1027/1614-0001/a000333>
- Thimm, J.C. (2024). Predicting psychological need satisfaction and frustration from early maladaptive schemas and DSM-5 and ICD-11 personality traits. *Curr Psychol*, 1-13. <https://doi.org/10.1007/s12144-024-05889-7>
- Welburn, K., Cristine, M., Dagg, P., Pontrefact, A., & Jordan, S. (2002). The Schema Questionnaire-Short Form: Factor Analysis and Relationship Between Schemas and Symptoms. *Cognitive Therapy and Research*, 26, 519-530. <https://doi.org/10.1023/A:1016231902020>
- Young, J. E. (1998). *Young Schema Questionnaire Short Form* (1st ed.). New York: Cognitive Therapy Center.